

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

SZERKESZTŐSÉG

hova
a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendők
Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.
Előfizetési pénzek,
Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Az orvosság.

A czifra nyomoruság czimű második cikkünket, midőn bevégeztük, azt mondtuk, hogy az ellen a divatos betegség ellen *legfőbb orvosság a Jézus Krisztus*. Ezt az állítást, csak így pusztán minden bizonyíték nélkül, nagyon kevesen hiszik el. A nagyobb rész fejét rázva, kételkedik benne. Pedig igaz beszéd ez. Csakhogy állításunk még a hívők előtt tartalmaz igazságot, mert csupán ők érezhették, tapasztalhatták, hogy a Krisztus evangéliuma a szenvedő lélek számára orvosság. Ugyde, Jézus azt tanítja, hogy az orvos nem az egészséges embernek kell, hanem a betegnek. A kik Jézusban hisznek: azok egészségesek, ha mindjárt betegek is. Tiszta, ártatlan, bűn nélkül való a lélek. Ez az egészség. A kik pedig Jézusban nem hisznek: azok betegek, ha különben egészségesek is. Lelküket fogva tartja a világ, a bűn. Ez az igazi betegség. Vajjon, nem beteg-e az emberiség nagy része? A mi feladatunk az, hogy az ilyeneket gyógyítsuk; lelkükben egészséges gondolkozást ébresszünk, szívükben felköltjük a Krisztus iránt való odaadó szeretetet, hogy ennek csudálatos erejétől ők is meggyógyuljanak.

Jöjjetek ide azért, ti, kik a czifra nyomoruság betegségében szenvedtek és hallgassátok meg a Jézus Krisztus tanítását. Vegyetek be az ő beszédéből egy-egy adag orvosságot, és attól meggyógyultok. Ingyen adja, fogadjátok el.

Ne ítéljete, hogy ne ítéltessetek. Mert a milyen ítéllettel ítéltek: olyannal ítélte: a milyen mértékkel mérték: nektek is viszont olyannal mérnek. (Máth. VII. 1. 2.) Jézusnak egy tanítása ellen sem vétnek annyit az emberek, mint ez ellen. Ha

három ember együtt van, ott már a negyedikről esik szó. És rendesen nem a jó tulajdonságait szokták felemlgetni, hanem a gyengéit, a hibáit. A jóról hallgat a világ, a rosszat tudja mindenki. Sok ember úgy van, hogy fél a világ szájától és a miatt lesz fényűző, költekező, csakhogy róla is elmondhassák, hogy van olyan módja, mint másnak. És, a kit az előbb, háta megett leszolottak: szemébe annak mondják a legszebb, hízegő szavakat. Jézus nem így tett s nem erre adott példát. Ő az embereknek azon dolgait ítélte el, melyek a lelket kárhozatra, a testet veszedelembe vitték. Ilyen veszedelmet előidéző betegségnek ismerte a világi hiuságot, a fényűzést, a vendégeskedést. Ezért mondja: *Ne aggódjatok a ti éltetek, mit egyetek, mit igyatok; sem a ti testetek, mibe öltözködjete. Nem több-e a lélek, hogysen az eledel, és a test, hogy sem az öltözet; tekintsetek az égi madarakra: mert azok nem vetnek, sem nem aratnak. se a csűrbe nem takarítanak, mindazáltal a ti mennyei Atyátok eltartja azokat. Nem többek vagytok-e ti azoknál? Hanem keressétek először az Istenországát és annak igazságát és mindezek megadatnak nektek.* (Máth. VI. 25 s köv. versek.) Arany igazságok ezek. Ha minden ember eszébe venné, akkor fáradságos munkájának gyümölcseit nem pazarolná csupán a testére és annak gyönyörűségére, hanem azokat, mind másodrangú dolgokat mellőzné, s lelkére fordítana több gondot.

De, vajjon, hányadik ember teszi ezt meg? Bizony, nemcsak a műveletlen, pogány népeket lehet bálványimádóknak nevezni, hanem bálványimádók a fényűzők is. Csakhogy a műveletlen emberek egyetlen bálványa kiszolgál egy ember életet, de a divat, a fényűzés bálványa változik minden esztendőben.

Jézus előtt a földi kincs, a vagyon is csak arra való, hogy a lélek szolgálatára álljon, annak magasabb szükségét kielégítse. Mártha szorgalmas volt, de Jézus mégis azt mondta neki: *Mártha, Mártha! te szorgalmaskodol és sokat süvögsz; pedig egy az, a mi szükséges. Mária azonban a jobb részt választotta, mely el nem vétetik tőle.* (Luk. X. 41. 41.) Ennek az egy szükséges dolognak a megszerzésére kell törekednünk. A földi élet nagyon rövid. Ki tudja, mikor jön el annak végórája? Gondoljuk meg, hogy a sírnál minden elmarad. Czifra ruha, világigazdaság, hir, dicsőség Isten előtt mit sem érnek, ha a léleknek nincsenek kincsei. Isten a lélek kincsei szerint ítél meg és e szerint osztogatja az üdvösséget. Nos, mit érünk vele, ha úgy éljük le ezt az életet, hogy üdvösséget nem nyerünk? Pedig, a Krisztus nélküli életnek nemcsak czifra nyomoruság lesz a vége, hanem kárhózat is. Ugy-e ettől mindenki megretten? Ha megretten: kövesse a Krisztust és idévezül!

A hittan köréből.

III.

Midőn Jakab apostol így szól: Közelítetek Istenhez és közelget ti hozzátok (Jak. 4, 8.) világos, hogy vannak utak, melyek minket Isten közelébe vezethetnek. — Emberekhez akkor köze-

ledünk, midőn egyik helyből kimozdulunk és egy másikra megyünk, mignem elérjük őket. Így közelitenünk Istenhez nem lehet: mert ő minden helyen megtalálható. Istenhez nem közeledhetünk testtel, hanem csak lélekkel, gondolattal, hittel. A hit az első út, mely hozzá vezet. A barát, kit karjainkkal ölelünk, nem áll közelebb hozzánk, mint Isten, midőn az ájtatos ember gondolatában közelit hozzája.

A földi dolgokról, melyek minket körülvesznek, tudjuk, hogy azok léteznek, mivelhogylátjuk, halljuk, érzékeinkkel észreveszszük azokat. Azt, hogy Isten létezik, ilyen úton nem tapasztalhatjuk meg, mivel ő lélek. És még is inkább kételkedem, hogy nincsen lelkem, melyet szintén sem nem látok, sem nem hallok, sem érzékeimmel észre nem vehetek, hogysém Istennek létele felől kétségeskedném; inkább kételkedem a mennyről fölöttem, a földről lábaim alatt, mint azon Isten felől a kit hirdetnek az egek és kezeinek munkáját a kiterjesztett erősség (19. Zsolt. 2.)

Hinni annyit tesz, mint bizonyosnak lenni a felől, hogy van Isten, jóllehet, őt testi érzékeinkkel el nem érhetjük (Zsid: 11, 1.) A hit oly dolgok valósága, melyeket reménylünk s bizonyos utmutatója azoknak, melyek nem láthatók. Hanem ezen hitet jellemeznünk kell. Ott, hol tűz van, bekövetkezik a láng is; ott, hol hit van, nyilatkozni kell az életben is, kiolvashatónak kell lennie tetteinkből. A hitnek tehát csak úgy lesz becse,

TÁRCZA.

Az özvegy asszony ajándéka.

Ugy maradt hátra, mint lombjaitól megfosztott fa, Benkő Ágnes. A mikor az árokháti egyház templomában örökhüségét fogadott Kovács Istvánnak, ezt az összhangzó vallomást lehetett hallani minden felől: »milyen összeillő, szép ifjú-pár«. A férfi sokra igyekező volt, a nő takarékos. Hogy tisztességes vagyoni állásba jussanak, arra így nem kellett sok idő. Házassági szövetségüket egy ideig az Ur nem áldotta meg gyermekekkel s e miatt gyakran buslakodtak. Nem sokára azonban szomorúságuk öröme fordult. Adott az Isten nekik fiakat is, kiken nevének emlékezete fennmaradhasson. Ezekért már, úgy érezték, még kívánatosabb élni és küzdeni. Az apa házán kívül izzadva hiven dolgozott, az anya oda haza kettőztetett szorgalommal rendezett és őrizett meg mindent. Munkálkodtak míg nappal volt s ha leszállt a csendes esti alkonyat s ha meg vacsorált a kis család: szívükkel Istenhez tértek, utait tudakozták. — »Imátkozzál és dolgozzál!« ezt a két kötelességet forgatták eszökben szüntelen a szülők és ezekre akarták gyermekeiket korán rávezetni. Örömük kimondhatatlan volt midőn látták, hogy mind az imátkozásra, mind a munkálkodásra való hajlandóság napról-napra erősödik, bennök. Bizony nem hiába tartották sokan házukat »vigasság házának«, mert nyilvánvaló meg-

elégedésnek, békességnek és örömelek angyalai lakoztak ott.

De semmi sem állandó a nap alatt. Derü után borut látnak még azok a szerető szívek is, melyek az Ur előtti alázatossággal ékesek. Kovács Istvánék házok felett vész felhő tornyosult. Kiragadta egy szép napon karjaik közül a hirtelen jött halál a kilencz éves Ferit. És alig mult el az »egyik jaj«, jött a »másik jaj«. — A hét éves Pistát is elvesztették. Az apa kétségbeesve kiáltott fel e koporsónál: »Nincsen olyan bánat, mint a mi bánatunk!«

A veszteségek feletti bánat közös volt, de mig a gyenge lelkü férjét láthatólag egészen megtörte sőt hamar sirba vitte, addig az a nő szívét csak megacézolta. Annak, ki nemesen eltudta viselni gyermekei elvesztése miatti bánatát, volt még elég lelki ereje özvegysége terheinek békés hordozására is.

Sirni tudott eleget. Hetven évhez közel járva már, könnyen gyültek szeméibe könnyecseppek. Am nem igen mutogatta az embereknek, hogy neki mi fáj. Ki tudja vajjon megértették volna-e panaszatát? El-el rejtőzött e helyett az ősi háznak csendes falai közé s ott jól kisirta magát. De ha felnyithatta egyszer azt a kopoit táblájú nagy könyvet, melyet még édes anyjától örökölt vala: homlónán elsimultak a nehéz gondoktól huzott barázdák s sáppadt arcán, mint valami tulvilági fény tündökölt a tüdő reménységnek sugara. Mint üdítő eső a kiszáradt földre oly jótékony hatással valának megpróbáltatott lelkére is a mi Urunk Jézus Krisztus, tanításai. Ezeknek olvasgatásába vala

ha mint erő, mint élet nyilatkozik, s mint kovász áthatja az egész életet. Az ilyen hitet élő, eleven hitnek nevezzük ellenében a holt hitnek, mely azt mondja, hogy Istent hiszi és káromolja őt. A holt hit annyi, mint semmi hit.

Az Istenben való hitből az Istenben való élet származik. Az élet Istenben a második út, mely Isten közelébe vezet. A szentírás oly tettekről beszél, melyeket Isten kedvéért, azaz: Isten szolgálatában végezzük. Az Ur mondá Ábrahám-nak: Én vagyok az erős mindenható Isten, járj én előttem szüntelen, és légy állhatatos. (Móz. 17, 1) A szentírás tetteket kíván, melyeknél Isten dicsősége a földolog, hogy lássák az emberek a ti jó tetteiteket és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat. (Mát. 5, 16.) Mit tesz ez? Isten oly tetteket kíván tőlünk, melyek által nem a mi akaratunk, hanem az Ő akarata teljesül; tetteket, melyek által nem mi, hanem ő dicsőíttetik, ki a tethez az alkalmat, az erőt, az áldást adja; tetteket, melyeknél akaratunk Isten akaratával egyesül, beleolvad, vele egészen egygyé lesz. Oly élet, mely ily Istenben végzett tetteknek sora, szent és kegyes élet, s csak erről mondhatjuk el, hogy az élet Istenben.

Ha közelebbről óhajtod megismerni ezen életet, szemléljed meg a Krisztus életét. Az én kenyérem, hogy teljessem az én mennyei Atyám akaratát, mondá ő és életének minden imádsága, fáradalma, öröme, szenvedése, halála és feltámadása, nem egyéb mint ama vallomásának iga-

zolása. Halála előtti imádságában is, melyet János 17 részében olvasuk, e vallomást teszi: En dicsőítettek tégedet e földön, elvégeztem a dolgot, melyet reám bízál volt, hogy elvégezzem azt. S ama nevezetes, sokat mondó »Elvégeztetett!« mely keresztyéről hangzott alá, nem csak azt jelenti, hogy élete végeztetett el, hanem a váltság azon nagy munkája is, melynek végrehajtását Atyja bizta rá.

Jakab apostol nem csak azt mondja, közelítetek Istenhez, hanem azt is, hogy Isten is közelít hozzánk. De ezt csak úgy várhatjuk, ha mi közeledünk hozzája. Kain áldozata elhajlott az Istentől; elhajlott tőle Isten is, de Ábel áldozata felhatott hozzá és Isten magához fogadta őt. Enochot, mivel élete élet volt Istenben, magához vonta csudálatosan. Krisztushoz angyalait küldé alá, hogy szolgáljanak neki, (Mát. 4, 18) s midőn István vértanu halállal fejezi be Istenben folytatott életét, megnyilatkoznak neki az egek és látá az Istennek dicsőségét. (Ap. Cs. 7, 55)

Ha Isten így nem közelít is hozzánk, de vannak áldásai még ma is, melyekkel megajándékozza a benne hívőket, a benne élőket, s azt vallja lelkünk, hogy ezen áldásokban Isten közelét élvezzük. Az a lelki béke, mely minden emberi értelemnél magasb, az a béke, melyet Krisztus ad, azon tudat, hogy életünk tettei Istent dicsőítették, s gyarlóságunk mellett is, Isten akaratát óhajtottuk tolmácsolni mindenütt: oly nyu-

elmerülve midőn betoppant hirtelen szobájába Kovács Samu.

— Jó napot, néném asszony! Hát mit olvas mindig abból a kopott táblájú könyvből? Nem tudja, hogy a biblia olvasásából nem lehet megélni?! Ma az élelmes embereké a világ! Néném asszony is jobban utánna nézhetne földjeinek. Elszántogatták itt-ott. A kenderesbeli földnek Benkő Péter még határ követ is eltüntette.

— Tudom, öcsém uram, hogy kevés számú földjeim többhelyt éreztetik velem a gondos gazda hiányát. De hát kinek volna kedve öregségére a kapzsi szomszédokkal kikötni?

— A birtok háborítókat be kell peresíteni. Punktum!

— Öcsém uram jól gondolja meg mit beszél. A nagykuti kaszálomnak keleti szomszédosát kellene legelőször is beperesítenem; évek óta megrontja a határt.

— Néném asszony, ne sértegesen, mert ez a szomszéd én vagyok s én igaz ember vagyok. Hogy foghat rám minden igaz oknélkül ily megszegényítő dolgot? Tudja mit? menjünk a törvényre. Meglátja, hogy nekem lesz igazam.

— Ne nehezteljen meg öcsém uram, nem akarok emberségéből semmit levonni. Ezt a kevés sérelmemet is csak azért hoztam fel, mert Benkő Péter ellen akart ingerelni. Törvénykezni senkivel sem akarok. Kevés van hátra életemből s ha meghalok majd az új tulajdonos erélyesebben vigyáz a határ szélekre.

Mint hogy Benkő Ágnes e szót »új tulajdo-

nos« erősebben hangsúlyozta feltűnt Kovács Samunak. Fel is vetette a kérdést ekképen:

— De hát ki lesz az a bizonyos új tulajdonos? Kedves néném asszony? Remélem az örökösök között én is ott leszek mint néhai férjének vérszerinti rokona? Megérdemlem, mindig jó érzéssel voltam néném asszony iránt.

— Sajnálom öcsém uram, de kíváncsiságát most nem elégíthetem ki. Majd meg fog tudni mindeneiket később.

— Értem a czélzást. Néném asszony úgy látszik az ekklesiát akarja meglepetésben részesíteni. Nó lám, oda hordja kend is a földet a hol több van. Képelem miként fog örvendezni majd a pap szép adományának és mily fölmagasztaló prédikációt fog tartani koporsója felett. De nem háborgatom tovább. Sietek, a mezőre indultam.

Kovács Samu fölzaklatott lélekkel távozott. Titkos számításainak meghiusulását érezte. Most bánta csak, hogy miért nem használta ki még jobban a kedvező alkalmat, ama bizonyos kaszáló háborítására nézve. Ezután már minden késő.

Benkő Ágnes, megszabadulva kellemetlen vendégétől, tovább folytatta a biblia olvasást. Majd megkönnyebbült lélekkel napi foglalkozása után látott. Imádkozott és dolgozott míg ereje birta az elhagyatottság napjaiban. Nem volt rest a jó cselekedetekben sem. Legkedvesebb napjai közé számította mindig azt a napot, melyen nyujthatott valamit az ajtóján zörgető szegénynek. Legboldogítóbb érzés hatotta át szívet, midőn megcsen-

galommal áldják meg kebleinket, mely boldogító, megnyugvás Istenünkben, melyhez hasontót az egész világ adni képtelen.

Mivel pedig a valláshoz mindenik hozzá tartozik, az Istenben való hit úgy mint az Istenben való élet — mind a kettő egyiránt — maga a vallástudomány is két főrésze oszlik a hit- és erkölcsstanra, amaz a arra tanít mit kelljen hinnünk, emez pedig mit kelljen cselekednünk, hogy üdvözüljünk.

(Folyt. köv.)

Kis vak leány.

Kis vak leány az utcásarkon
Naphosszant koldulgat szegény,
Soha ennél szomorubb képet
A világ kerekén.

Az ég kéklík, virágok nyílnak,
S mindebből ő semmit se lát,
Neki egy nagy fekete éjféli
Ez az egész világ.

Pedig tán neki is mesélnek
Kegyetlen emberek sokat,
A csillagokról, napkeltéről
Szomorú dolgokat.

dülni hallá az istentiszteletre hívó harangot. A mellett, hogy otthon zsoltárokat énekelt s bibliát olvasott, — nem volt felesleges rá nézve a templom. Nemcsak legszorgalmasabb látogatója volt, de az ott hirdetett ige figyelmes hallgatásában sem multa felül őt senki. — Hitből élve s hit által cselekedve mindeneket, számlálta a számára fenn tartott kegyelem napokat. Egyszer csak a faluban szájról-szájra járt a hír: »Kovács Istvánné ágyban fekszik, terhes beteg.« Valóban nagyon beteg volt. Meg-meg álltak kórágánál a jó emberek és vigasztalták, gyógyulással biztatták. Ő azonban úgy érezte: jobb meghalni, mint élni már.

— Hivatott Kovács Istvánné, s itt vagyok. Szóljon miben lehetek szolgálatára és vigasztalására: — szólt szeliden a megjelent öreg lelkész. A nehéz betegnek jól esett ez a gyöngéd fölhevítés. Párnáiról fölemelkedve így kezdett halk hangon beszélni: »Kedves tiszteletes ur, a mint láthatja nekem kevés időm van hátra e földi életből. Nem panaszkodhatok, mert éltem az Ur jóvoltából elég-séges éveket s volt részem jótéteményeiben. Körülvett gyermekségem óta gondviselésének védő paizsával. Megadta és megőrizte tagjaimbnn a munka bíró erőt. Elmémet szüntelen világosította, hogy keressem és megtaláljam utait. Az élet külső javai mellett lelki jókat is adott gazdagon nekem. Boldog feleséggé és anyává tett! S bár a jóllét karjai között se bizakodtam el, mégis tetszett az ő bölcsességének, hogy megpróbáljon engemet nem remélt csapásokkal. Am megviselve, de meg-nem törve átéltem a szomorú özvegység napjait. — Most, úgy érzem, célomhoz értem. Szenvedé-

Pogány falombok ott susognak
Fölötte nagy rejtelmesen,
S hozzá a színek himnuszából
Nem jut el semmi sem!

Kis ártatlan pincze virágom,
Hát még ha nősz: mi lesz veled?
Ha akkor, egyszer neked is majd
Megnyílik a szíved!...

Formás a termeted; — az arcod
Simább, mint kellene.
És Istenem, ki mindent látsz, majd
Ott leszel-é velem!...

S ha ott léssz: ezzel is mit ér majd?!
— Hiszen ez az egész világ,
S az örök üdvösség, szegénynek
Ki nem pótolja kedvesének
Egyetlen mosolyát!

Szabolcska Mihály.

Hazai krónika

— 1904 június 23. —

Országgyűlés. Az elmúlt héten letárgyalták az indemnitást. A kormány tehát megkapta az engedélyt, hogy augusztus végéig ismét kormányozhassa az országot. Addig talán letárgyalják

sekben megedzett lelkemet Jézus várja magához. Örömmel megyek, de még mindent nem rendezhettem el. Ime e megjelent tanuk előtt önkéntes, szabad elhatározásomból kijelentem, hogy minden néven nevezendő ingó és ingatlan vagyonomat az árokháti ev. ref. egyháznak hagyományozom. Kivánságom csak ennyi: temessenek elveszített kedveseim mellé. — Legyen Isten nevében és az ő dicsőségére e csekély, de szives adomány!... Te pedig áldott Jézusom siess, ne késsél... várlak!«

Többet nem tudott szólni, bágyadtan hanyatlott vissza párnáira.

— Bizony, Isten előtt kedves dolgot cselekednek, kik »szívöknek jó kincséből hoznak elő jókat«, »Kovács Istvánné! Fogadja e szives aján-dékért, sok tekintetben szükölködő egyházam nevében, hálás köszönetemet. Buzgó szívvel imádkozom adja meg Isten testének csendes nyugodalmát és lelkének a siron tuli élet minden boldogságát.«

Pár nap múlva az árokháti egyház harangjai szomoruan szóltak, özv. Kovács Istvánné halálát hirdették. A temetést az egyház kurátora rendezte egyszerüen, de tisztességesen. És igaza volt az irigylelkű Kovács Samunak, »fölmagasztaló prédikációt« tartott az öreg tiszteletes e textus alapján: »Az igaznak még halála idején is reménysége vagyon.« Péld. XIV. 32.

Mester János.

a rendes költségvetést is. Hozzáfoglak a vasuti tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásához. Az ellenzék erős bírálat tárgyává tette a javaslatot és azt kívánta, hogy a lakbérek és a fizetési osztályok megállapítása tekintetében változtassák meg a javaslatot. A kormány részéről *Hieronimi* miniszter vette védelmébe a javaslatot. Az egyhangú vitát egy kissé a galaczi konzul német nyelvű levele frissítette fel. Ottani konzulunk ugyanis német nyelvű levelet írt a debreczeni polgármesternek, amit a polgármester egyszerűen visszautasított, azt felelve csupán: »nix deutsch«. *Olay* Lajos tette szóvá ezt az ügyet. Tisza miniszterelnök azt felelte *Olay* beszédére, hogy csak olyan hatóságoknak kell magyarul levelezni, melyek arra utasítva vannak. A konzulátusoknál, hol nincs magyar ember, meg van engedve, hogy németül levelezzenek. A debreczeni polgármester pedig intézte el a német levelet. Ha nem tud németül, küldje fel a belügyminiszteriumba, ott lefordítsák neki. Az ellenzék csóválta a fejét erre a magyarázatra, de a jobb párt azt mondta: jól van, intézze el a polgármester a német levelet! A vasuti tisztviselők fizetésének letárgyalása után az 1904. évi költségvetés tárgyalásához kezdtek.

BIBLIAÁRUSITÓK A VIZEN

Világkronika.

A japánok újra győztek. A keleti harctéren a szerencse ismét a japán fegyvereknek kedvezett. Tudjuk azonban azt, hogy ez a szerencse nem más, mint a japánok hősiességük; kitűnő tűzértsége, mely jóval felül múlja a muszka tűzértséget; képzett vezérkara, mely ismerős a hadvezetés minden fortélyával. Az újabb csata Vafankunál történt. Ez alkalommal 10 ezer orosz maradt halva a csatatéren. A veszteség a báró Stackelberg felmentő seregét érte. A japánok 108 könnyű hegyi ágyut használtak, melyek irtozatos pusztítást tettek az oroszok soraiban.

Számos ágyut és hadikészletet is zsákmányul ejtettek a japánok.

Kuroki az első japán sereg főparancsnoka, most azon igyekszik, hogy harczra kényszerítse Kuropatkin fővezért. Ugyanis északon és délen annyira elvágta, folytonos előre nyomulásával, az utját, hogy Kuropatkinnek most meg kell ütközni. Különben azon veszi észre magát, hogy egészen be van kerítve.

Skridlov, a wladivosztoki hajóhad főparancsnoka csakugyan kitört a kikötőből. Egyik sűrű, ködös éjjel észrevétlenül megkerülte az őrt álló japán hajókat és szépen kimenekült. Merész vállalkozás volt. Célját annyiban el is érte, hogy két személyszállító japán hajót elsüllyesztett. Legénysége, mintegy 400 ember a tengerbe fuladt. Azt írják a tudósítók, hogy az oroszok ez alkalommal bor-

zasztó kegyetlenséggel bántak a japánokkal. Még a csolnokon menekülőket is lelőtték, hogy élve egy se szabadulhasson meg. A japánok hamar észrevették ezt és *Kami-mura* tengernagy üldözni is kezdte. Azonban *Skridlov* elmenekült. Hogy hova? azt nem tudják. Állító-

lag elment Japán ország elé és ostromolni kezdette egyik tengeri városát.

Egyházi élet.

A szászsebesi ünnep.

Ünnepnap volt június hónap tizenkilencedik napja. Ezen a napon nyílt meg Szászsebesen az első magyar templom. Kettős jelentése volt az örömnepnek: jelentette a magyar műveltség terjedését és az evangéliumi élet erejét. Igaz lelki gyönyörűség volt mindnyájunkra, a kik e szép ünnepen résztvettünk, azt látni, a minek az ünnepi szónokok egyike oly meggyőzően adott kifejezést, hogy a mindenség csodás dolgai közt abban nyilvánul a legcsodálatosabban Istennek a lelke, hogy annyi különféle embert, a kik ezer meg ezerféle viszonyok közt, ezer meg ezerféle körben, családban nevedtek fel, a kiknek más a gondolkozá-

suk, érzésviláguk és cselekedetük, más nyelven beszélnek és más felekezethez tartoznak, egygyé tud forrasztani valamely nagy eszme, a mely mindnyájuk lelkének életet ad. A szászsebesi ünnepen olyanok, a kik nem annak a felekezethez a hivei, a mely ott templomot emelt: katolikusok, zsidók s általában nemprotestánsok együtt örvendeztek az örvendezőkkel, mert egygyé forasztotta őket a magyar nemzeti államélet eszméje, hasonlóképen olyanok, a kik templomaikban más nyelven dicsérik az Urat, együtt ünnepeltek az ünneplőkkel, mert az ő szívökben is él az evangéliumi élet eszméje.

Az ünnep lefolyása röviden a következő volt. Dr. *Bartók* György püspököt Szászsebes határán a polgári és egyházi hatóságok fogadták nagy küldöttséggel. A lakosság két helyen diadalkaput állított fel a főpásztor tiszteletére s rózsákkal hintette tele az utat egészen a templomig, a merre a püspök kocsija tova gördült. Az új templom ajtajánál fehér ruhás kislányok serege üdvözölte a főpásztort. Az istentiszteleten, melyet dr. Elekes Viktor esperes, gyulafehérvári lelkész megkapó imádsága nyitott meg; résztvett nemcsak az egyházmegyei papság teljes számban, hanem az egész vármegye közönsége és a szászvárosi kollegium tanárikara. Ezután Nagy Károly a kolozsvári theologia nagy tudású tanára mondott ünnepi beszédet, mely mely hatást gyakorolt a jelenlevő nagyszámu hallgatóságra. Ekkor következett a felavatás és *Bartók* püspök szép imája. Még a főpásztori imájának hatása alatt állott a zsufozásig megtelt templom közönsége, a mikor a már felavatott templomban az első keresztelés és Urvacsoa következett. Az első Cseresznyés Ödön, a balázsfalvi egyház kitűnő papja végezte, az Urvacsoát dr. *Bartók* György püspök és *Valler* zalathnai lelkész osztotta ki.

Ezután az egyház történetét ismertette *Benedek* Károly alvinczi lelkész, az egyház adminisztrátora, ki a templom létrejövételében fáradozó munkásságot fejtett ki *Dobai* erdőigazgatóval, az egyház lelkes gondnokával együtt.

A várakozáson felül sikerült templomi ünnepélyt kétszáz teritékű disztrakoma követte, a melyen óriási lelkesedést keltett dr. *Tullner* magyarapoldi szász ág. hitv. ev. esperes és *Dörr* szászsebesi polgármester magyar nyelven mondott beszéde. Az egész ünnepély a legteljesebb mértékben kifejezésre juttatta a magyar nemzetállameszme hódítását. A hangverseny, mely a disztrakomát követte, szintén a legmagasabb igényeket is kielégítette. Közreműködött a szászvárosi református *Kun* kollegium lelkes ifjusága. Nagy sikert aratott *Pataki* Lászlóné művészi éneke, melyet maga a dalok szerzője, a hirneves *Makrai* kísért zongorán. Tetszett *Rákosi* Viktor felolvasása, ugyszintén emelte a hangverseny értékét *Benedek* Károlyné szép zongorajátéka és *Zsigmond* Ferencz kolozsvári kántor gyönyörű éneke.

Az ünnepnek egyik fontos mozzanata volt, *Rákosi* Viktor beszéde az ünnepi ebéden.

Pápista vagyok, mondotta, és mégis eljöttem erre az ünnepélyre. Szent érzések hoztak engem

ide. A kik legközelebb állnak szívemhez, családom tagjai, nagyrészen reformátusok. Feleségem református vallású, sőt épen református papnak, a kecskeméti papnak a leánya, két kis leányom, most pünközsdkor vett először urvacsoát. A családban pápista csak én vagyok, meg a fiam. Ez az én fiam lehet vagy tizesztendő, s nyílik már az esze. A minap odajő hozzám s kérdi: »Hát, hogy történhetett meg az édesapám, hogy engem, a ki már annyiszor voltam templomban, sohasem vittek el magukkal oda, a hol nagyapám hirdeti az Istent? Hát a mért én katolikus vagyok, nem imádkozhatom én református templomban?«

Gondolkozzál csak fiam, mondám neki, mit tanultál te Istenről, hány Isten van? »Egy« feleli a fiam. Mi következik ebből? »Az, hogy a református templomban is ugyanazt az Istent imádják, mint a katolikus templomban. Így tehát. imádkozhatom is abban a templomban, s hozzá még meghallom nagyapát is«. A gyermeki lélek e természetes megnyilatkozása magába zárja az én hitvallásomat is. Istent nemcsak egy helyen lehet imádni, hanem mindenütt, mert ő mindenütt jelen van. Jelen van minden legparányibb alkotásban, minden természeti jelenségben, a melyet megmagyarázni nem tudunk, a melynek szemlélésébe elmerülve, a tudásnak mindent megérteni törebvő világából, átrepülünk a hit világába. A hitcikkeknél, dogmáknál érzést nélkülöző tömegnél sokkalta inkább található meg Isten az emberi szívben, a mi szívünkben, a hol jelen van, mint szeretet Isten és embartársaink iránt. Ez a szeretet tette oly sok munkára képessé e templom létrehozóit, köztük az egyház tulajdonképeni szervezőjét *Benedek* Károly lelkész barátomat, kinek meghívására vagyok itt. »A kinek oly fájdalom volt megírni, s a ki oly érzéssel írta meg a harangok elnémulását, lehetetlenség annak elmaradnia arról az ünnepéről, a melyen együtt örvendeznek a hivek, hogy a harangok újra megkondulnak«, írta nekem a derék pap és nekem el kellett jönnöm erre az ünnepre, mert az Elnémult Harangok az a munkám, a melyről elmondhatom, hogy egyetlen munkámat sem éreztem át irásközben annyira, mint ezt. Az igaz, hogy a terv nyolcz évig volt a fejemben. A hányszor Erdélyben jártam, mindig jegyzeteket csináltam hozzá. Kocsin kimentem a legelhagyottabb református parokiákra s ott a pap mindennapi életét megfigyeltem. Hollandiai utazásomat arra használtam fel, hogy tanulmányozzam az utrechti magyar theologusok életét, szóval dokumentumokat gyűjtöttem. S mikor ezzel készen voltam, egy őszi este neki ültem és hozzá fogtam a megíráshoz. Bevallom őszintén, hogy ez idő alatt fizikailag szenvedtem. A hányszor egy csomót megírtam belőle, fejfájást és szivdobogást kaptam. Elgyengültem, mintha a kezem alatt megelevenedett alakokba a tulajdon véretem öntöttem volna át. S mikor hősöm *Simándy* tragikai szenvedései megkezdődtek, a szó szoros értelmében fájdalmasan lihegtem az őt sújtó csapások alatt. Mintha egy felsőbb lény diktálta volna nekem e munkát s én magam csak gépies eszköz lettem volna. Éreztem, hogy rettentő sötét, de nem tudtam rajta változtatni. Néha megdöbbenve elhajítottam

a tollat, s napokig nem foglalkoztam vele. De mikor újra beleütöttem a tintába: a Golgota élesen megjelent előttem, melyet hősömnek végig kellett járnia. Ezen nem lehetett változtatni. Anynyira tisztán láttam, hogy regényemnek záró jelenete hat év óta készen hevert a fiókomban. Sok szívet elsomorítottam, különösen női szívet, tudom a hozzám intézett levelekből, de hiába, nekem le kell írnom azt, a mit igazságnak tartok, különben megbecsteleníteném a tollamat. A szépirodalom nem politika, a szépirodalomban nem lehet paktumokat kötni és koncessziókat tenni, a szépirodalom nem az exigenciák tudománya, hanem az igazságnak művészi formában való keresése vagy hirdetése. Képzeltetik, hogy szeretem azt a munkámat, mikor a gondolkozásnak és a munkának annyi verejtékébe került. Nem hiszem, hogy még ilyent írjak életemben. Ez a munkám volt az, a mi erre az ünnepre elhozott. Én ismerem a magyar református papok szent munkáját, ismerem a nehézségeket, a melyekkel meg kell küzdeniök, de ismerem lelkesedésöket, kitartásukat is, ismerem azt az erkölcsi komolyságot, emez értékes tényezőt, mely a protestantizmusban van s mely értékes tényező mindig hódolatra indít a protestantizmus iránt. Ismerem a szinmagyar reformátusság nemzeti küzdelmeit a multban s hivatását a jövőben, a melyen bizonyynyal rajta lesz Istennek áldása.

Egy szívvel-lélekkel vette magába ezeket a szavakat az ünneplő közönség s a szónok nemes hevülete átszállott minden egyes hallgató szívébe.

A másik, a mit nem hagyhatunk említés nélkül, azon örvendetes körülmény, hogy általában az erdélyi református kollegiumok szelleme, nevelő s oktató irányzata részesült elismerésben akkor, a mikor a haza távoli vidékeiről összesereglett művelt közönség kitüntető módon ünnepte a *szászvárosi Kun kollegiumot*, derék ének-és zene tanárát, Kürthy Sándort, s magát a tanulóifjuságot. Ily magasszínvonalu hangversenyben oly iskola részéről, melyben a zene csak rendkívüli tantárgyként szerepel, csak igen-igen ritka esetben volt részünk. Dicsőséges bemutatkozása volt ez a hangverseny a mi erdélyi református kollegiumainkaak. Ily zeneelőadás hatása alatt történhetett meg azon, ily alkalmakkor mondhatni páratlan áldozatrakész cselekedet, hogy *Kouřigné* úrasszony ő nagysága, a Benedek lelkészné magas műveltségéért s szívjóságáért nagy tekintélyben álló édesanyja, egy nagyértékű gyémántköves gyűrűt nyújtott át emlékül a kiváló zenetanárnak. Az összes református kollegiumoknak dicsőség, hogy zenetanáraik közt ilyenek vannak, a nagylelkű adományozónak pedig igaz, szívbéli öröm, hogy elismerését ily megörökítő módon hozta nyilvánosságra, mert, mint mondá, csak szíve sugallatát követte. »Nem ismerek szebb hivatást« háritá el magától a hódolatot, »mint az olyant, mely az embert akár gyermekkorában, akár felnőtt korában nemesíteni van hivatva. Ennek akartam a zenetanár úrral szemben kifejezést adni«.

A harmadik, a mit ide iktatni kötelességem, az, hogy főlemelő volt látni, egyházunk főpász-

torának s vezető férfiainak apostoli buzgóságát s látni az egyházat szervező papban az igazi papot, a ki teljes lelkével s minden erejével egyházáért él. Mondjuk el vele azokat a szavakat, a melyekkel az ünnepen imáját zárta: »Adjunk hálát az Istennek, hogy Szászsebesen is megnyílt az ő kegyelme folytán az Urnak háza!«

Ifj Fazakas József.

Apróságok az életből.

A tulzó pápáskodás (ultramontán gondolkozás) sokszor nem ismeri a Krisztusi szeretetet.

Kicsengettek 11-re, hazza bocsátottam az egy csoportban tanuló I. és II.-ik elemi osztály tanulóit. Mint mindig, most is szívükre kötöttem a regulát: »Menj az utcán szépen, folyvást.« Alig léptünk ki az utcára, látom, hogy második osztálybeli Pali verekedésbe keveredett egy mássikkal, arra felé sietek s visszaparancsoltam mindketőt, — a néző közönség, többi apró tagjainak intettem, hogy menjenek. Engedelmeskedtek. A két hajbakeveredett gyermekkel visszamentem az igazgatói irodába, hogy megállapítván: *ki a hibás?* kiszabjam a büntetést.

Megdöbbenve álltam meg e megnyitott ajtónál: nagy csoport — mintegy 10—15 gyermek — között egyik tanítványom állott, arcán ijjesztően sok aludt vér, szeme föllött jelentékeny seb. A sebesült mellett az édes anyja állott s egyik tanító, velük szemben az igazgató, kinek baloldalán azonnal észrevettem a megrebbent kis bűnöst, egy 3-ik osztályu tanulót öcscsével. E fő csoportot egészen körülvette a gyermekcsereg, hol egyik, hol másik lépven közülök a fő csoport felé, ismét helyére, heves beszéd közepette tanúságot tevén többen ellene, kevesen mellette. Bár tisztában voltam a helyzettel, önkénytelenül kérdém, mint ily esetben szoktuk; *mi történt?* Az igazgató — jó kálvinista ember — mondani kezdte a szomorú történetet, hogy N. S. V. M.-et oly szerencsétlenül ütötte meg egy kővel; ha kissé lejjebb éri, a szemét ütötte volna ki, — »látod fiam« — mondja szeliden a szorongó kis bűnösnek »hányszor int titeket a Tiszteletes ur is s nem hallgattok a jó szóra«. Nyomban közbe vág a pápáskodásról hirhedt tanító: »Olyan mint az apja; nem messze esik az alma a fájától; szerencsétlen kezű«. Az Istenért Tanító ur — szólék. Erre félbeszakította szeretet nélküli beszédét. Én is nyugtatgattam az édes anyát; igazgatónk-nak sikerült békességet eszközölni. Vége levén a nagy tárgyalásnak, szívesen kértem az apa vétségeért erősen ítélő tanító urat hogy nyilatkozataiban ily esetekben óvatosan járjon el, mert szerencsétlenné teheti az ilyen beszéd, egész életre a gyermekeket; hiszen láthatta: mily védtelennek érezte magát. Szinte mintha vergődött volna s mikor szeliden szólunk az igazgató úrral, mintha szent fogadás sugárzott volna a hálás tekintetben, hogy hibát többé nem követ el.

*

A fenti eseménynek, mely sok beszédnek

szolgált tárgyául város szerte: szomorú előzménye volt, mely heteken át izgalomban tartotta a közönséget; a most leírt véletlen baleset előidőzéjének édes apja egy sötét este hazafelé menve egy csoport részeg ember által megtámadtatott. U védekezvén, egy kis esőernyővel oly szerencsétlenül taszította meg az egyik embert, hogy az halántékon találva, ott összerogyott s éjjel meghalt. A szerencsétlen iparos azonnal jelentkezett. Szabadon bocsátották, hiszen becsületes ember volt.

Én is meglátogattam kétségbeejtő helyzetében s vigasztaltam.

A fent közbeszoló tanító e szomorú történetre czélozva sujtotta a szegény fiucskát, s mellette kétségbeesve álló remegő testvérét e Krisztusi szeretetet nem ismerő szavakkal: „*Szerencsétlen keze van, mint az apjának*“. Hogy e pogányi ítéletnek rossz indulat volt a forrása, az kétségtelen.

Nemcsak elszólás volt, habár nevelőnél, mint meggondolatlan nyilatkozat, az is hiba; de a boszuállás nyilvánult a cath. egyház gondnoka részéről (mert az volt a tanító) a miatt, hogy iparos hivem említett két fiát az evangéliumi egyház hittan óráira vittem át, holott — elkereszteltek levén — az előtt a római kath. vallás órára jártak.

E rövidke történet minden keresztyént meggyőzhet arról, hogy a *tulzó pápáskodás (ultramontán gondolkodás) sokszor nem ismeri a krisztusi szeretetet!*

Evangelista.

Mai képünkhöz.

Mai képünk egy biblia árusítót mutat be. Most nem a szárazföldön, hanem Indiában a Pahang folyón ütötte fel sátorát a buzgó biblia árusító. Az ott élő halász, tengerész népek között terjeszti istenországát. Mégis nagy ereje van az Isten igéjének. Nem ismer akadályt sem szárazon, sem vizen.

Vegyes hírek.

Az ország termése. A földmivelésügyi miniszterhez beérkezett jelentések Magyarország ideai gabona termését a következőleg becsülik:

Buzából tavaly volt 44 millió 77 ezer méter-mázsa; az idén lesz 34 millió 16 ezer méter-mázsa; a csökkenés tehát tizmillió hatvanegyezer méter-mázsa.

Rozsból tavaly 12 millió 911 ezer méter-mázsa volt a termés; az idén 11 millió 680 ezer méter-mázsa, tehát 1 millió 231 ezer méter-mázsa-
val kevesebbre van kilátás.

Az árpatermés tavaly 12 millió 59 ezer méter-mázsa-t tett ki, az idén 10 millió 624 ezer méter-mázsa-t.

Zabból tavaly 12 millió 676 ezer méter-mázsa termett, míg az ideai termést csak 8 millió 989 ezer méter-mázsa becsülik.

Az árpatermés csökkenése tehát 3 millió 435 ezer, a zabtermése 3 millió 687 ezer méter-mázsa.

A tavalyihoz képest az ideai termés majdnem egy negyedrésszel csökkent, pedig a tavalyi sem volt a közepesnél jobb. Kilátás van rá, még pedig a legkomolyabban, hogy elérjük a tiz forintos buzaárakat. Ezzel pedig együtt jár az élelmiszerek általános drágasága, a mit bizonyára meg fog érezni az ország.

A budapesti büntető bíróság az ott perbe fogott vasutasokat egytől-egyig felmentette.

A vihar pusztításai. Óriási felhőszakadás volt szombaton délután a Sárosmegye északi részén fekvő Klucsó községben és környékén. A mezőn dolgozó munkásnép csak akkor vette észre a veszedelmet, a mikor a sűrű menydörgés, villámlások keletkeztek. Az emberek sietve kapkodták össze holmijukat, hogy meneküljenek a vihar elől. Egy huszonöt főből álló munkáscsapat, mely burgonyakapálással volt elfoglalva, néhány terebélyes fa alá menekült. Alig hogy elhelyezkedtek, a villám lecsapott az egyik fába s az alatta meghuzódott emberek közül Stebó András, Juresik Katalint s Kubán Borbálát agyonütötte, a fát pedig kettéhasította és a széthullott szilánkok a villám által elkábitott emberek közül többet megsebesítettek. Az épen maradt munkásnép tovább menekült a veszedelem színhelyéről egy közelben állott másik fa alá s ott is lecsapott a villám, mely Hancsó Istvánt és Piri Pál munkásokat ütötte agyon. A kettős szerencsétlenség után a magukhoz tért emberek a szakadó esőben kénytelenek voltak menekülni, miközben a velük volt Jandovicska Antal tizenegy éves Polyenik Mari tizenkét éves kis leányt a hegyekről lefutó víztömeg elsodorta. Másfél óráig tartott a szakadó eső, mely a termést majdnem teljesen elmosta, a mezőn volt jószágok nagy részét elpusztította. A vihar elcsendesülése után az emberek a hozzájuk tartozók keresésére indultak, de a bekövetkezett esti sötétség és a nagy víz miatt abba kellett hagyni munkájukat és csak másnap reggel, a víz lefutása után találtak meg 18 halottat, kik részben a villámcsapásnak, részben pedig a keletkezett árvíznek estek áldozatul. A katasztrófa teljesen tönkretette az emberek termését s most a legnagyobb nyomornak néznek elébe.

Borzasztó gyilkosság. Nagykörösön Zsikda Istvánné, egy kertézmunkás felesége, három gyermekét kutba dobta. Azután elbujdosott a szántóföldekre, ahol marólugott ivott. Haldokolva találtak meg. Életben maradása kétséges. Még nem tudják, hogy a nyomor, vagy pillanatnyi elmezavar vitte e borzasztó lépésre.

Vas Gereben emléke. A tolnamegyei Fürged puszta vasárnap országos ünnepség színhelye volt. Az Országos Irodalmi Szövetség lelkes érdeklődést tudott kelteni a már feledésbe merülő jeles magyar író iránt, akinek emléktábláját lendületes szónoklatok s magvas méltatások közepette leplezték le Fürgeden. Az ország minden részéről érkeztek irodalmi társaságok kiküldöttei, hogy az ünnepség méltóságát emeljék.